

Snel internet voor buitengebied en dorpen in provincie Fryslân.

Recent heeft er dorpshuis De Enter in Haulerwijk voor de glasvezelinitiatieven, plaatselijke belangen en ondernemersverenigingen van dorpen in het buitengebied van Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland een informatiebijeenkomst plaatsgevonden over de komst van snel internet via glasvezel op basis van het nieuwe provinciaal beleid.

Met dit schrijven geven we u een toelichting die u kunt gebruiken voor de terugkoppeling naar uw bestuur en of andere geïnteresseerden. Meer informatie vindt u op onze website www.dfmopglas.nl Actuele zaken treft u op onze facebook pagina en in de nieuwsbrieven. Om deze laatste te kunnen ontvangen is een aanmelding als geïnteresseerde noodzakelijk via <http://dfmopglas.nl/aanmelden/>

Allereerst : Wie of wat is DFMopGlas

DFMopGlas staat voor **De Fryske Mienskip op Glas** en vertegenwoordigt een bundeling van burgerinitiatieven vanuit de gehele provincie Fryslân , gericht op het realiseren van een glasvezelnetwerk ten behoeve van snel internet. DFM heeft haar basis in De Fryske Marren, maar heeft inmiddels de hele provincie als doelgebied.

DFMopGlas is een **coöperatie** die met haar leden in eigen beheer het glasvezelnetwerk wil realiseren en exploiteren voor alle aansluitingen in het buitengebied die niet vanuit het provinciaal beleid voor snel internet voorzien kunnen worden (zie hierna)

Snel internet: waarom noodzakelijk

Snel internet, heeft u dat wel nodig? De provincie, uw gemeente en alle burgers waaruit DFMopGlas inmiddels bestaat, zijn overtuigd van de noodzaak. Onze samenleving digitaliseert in een heel snel tempo, terwijl de daarbij behorende infrastructuur (oude telefoonlijn en of coaxkabel) daarvoor niet toereikend is. Met name de buitengebieden hebben een te trage internet verbinding om mee te komen met het aanbod van digitale diensten. Veel diensten zijn inmiddels zuiver online diensten geworden, denk bijvoorbeeld aan de belastingdienst. Zorg (e-health) en onderwijs maken steeds meer gebruik van digitale ondersteuning via internet. Ook Tv kijken verschuift steeds meer naar signaal via internet. De jeugd kijkt al geen tv meer, maar informeert zich via You Tube en Netflix. Deze laatste diensten nemen nu al meer dan 75% van de capaciteit van de hoofdinfrastructuur in beslag.

We downloaden beelden, maar sturen ze inmiddels zelf ook door: we uploaden immers massaal onze foto's en video's en we werken in de "cloud". Uw volgende tv scherm is ongetwijfeld een zogenaamd 4K beeldscherm of zelfs – ze zijn er al- 8K . De prachtige beeldkwaliteit vraagt echter zoveel beelddeeltjes dat het allemaal niet meer door de huidige kabel past. Gevolg: u heeft niet de kwaliteit die elders in het land wél beschikbaar is.

Ook al denkt u zelf geen gebruik te gaan maken van snel internet, de wereld om u heen staat niet stil. "The internet of things " maakt dat apparaten om u heen "online" zijn.

Kortom: Daar waar geen snel internet is zal een achterstandssituatie ontstaan. Dat is niet goed voor de leefbaarheid van uw woonomgeving. Snel internet is een nieuwe vorm van mobiliteit: Bewoners en bedrijven moeten de gelegenheid hebben aangehaakt te blijven aan de maatschappij van nu.

Waarom glasvezel en niet wachten op bijvoorbeeld 5G draadloos?

Er zijn verschillende mogelijkheden om snel internet te realiseren. Uit onderzoeken komt telkenmale naar voren dat glasvezel de meest betrouwbare, duurzame en toekomstbestendige technologie is. De aanleg ervan is echter kostbaar, reden waarom marktpartijen er niet aan beginnen in een dunbevolkte plattelandsomgeving. Huidige marktpartijen upgraden wel hun netwerk, maar alles valt en staat wat aan data door dat draadje kan dat bij u in huis komt. En dat is op termijn te weinig.

Vaak wordt aangegeven dat er draadloos internet gaat komen, het zogenaamde 5G. Moet je dan nog wel investeren in een duur glasvezelnetwerk?

Wij zijn overtuigd van wel: Uit onderzoeken komt steeds naar voren dat 5G nog ver weg is (na 2020) en bovendien niet is bedoeld voor vaste thuisoplossingen voor snel internet, maar een draadloze frequentie is voor mobiele toepassingen (voornamelijk in de industrie. Denk aan bijvoorbeeld zelfrijdende auto's) Bovendien is 5G gebaseerd op een via glasvezel verbonden antennemastenstructuur. Naar verwachting zullen minimaal 9 maal zoveel masten als nu voor 4G gebruikt moeten worden. Ook dat is zeker niet gratis...

In tegenstelling tot de eigen glasvezeldraad, moet de gebruiker de 5G capaciteit bovendien delen met andere gebruikers. Hoge bomen en bebouwing kunnen storend werken op draadloze ontvangst. Wij zijn er van overtuigd dat 5G er zeker gaat komen, maar dat dit additioneel blijft aan de stationaire gebruiksbehoefte. Hoogleraar Theo Koonen van de TU Eindhoven is er duidelijk over in zijn interview met de NOS op donderdag 6 mei (zie onze website): glasvezel is echt de beste keuze.

Het provinciaal beleid

Provincie Fryslân heeft lange tijd het beleid gehad via het zogenaamde Breedbandloket initiatieven van burgers te faciliteren om te komen tot een eigen glasvezelnetwerk. Dit bleek echter een te moeizaam proces en ook bleven initiatieven te kleinschalig om financieel verantwoord te kunnen bestaan. Vorig jaar heeft de provincie daarom de regie zelf in handen genomen, daar waar ze dat op grond van de Brusselse regels mag doen: de zogenaamde "witte" aansluitingen. Dat betreft zo'n 20.000 woningen in Fryslân.

De provincie heeft een procedure opgestart waarbij ze marktpartijen uitnodigt om aan de hand van vooraf gestelde criteria/eisen met een plan te komen hoe deze marktpartij denkt het internet probleem van deze 20.000 adressen te gaan oplossen. Voor het bedrijf dat het beste aan de wens van de provincie kan voldoen, is een lening beschikbaar van € 35 miljoen, zijnde 50% van de verwachte aanlegkosten. De andere helft moet op andere wijze (bancair, eigen bijdrage van bewoners) gefinancierd worden.

Onderscheid wit versus grijze aansluiting en wat dat betekent voor de samenleving

Het geldt dat de provincie beschikbaar stelt mag alleen gebruikt worden voor de bovengenoemde “witte” aansluitingen. Dat zijn alléén woningen die slechts één aanbieder hebben (KPN) en waarbij de internet snelheid onder de 30Mb/s ligt (oude telefoonkabel). In Fryslân zijn dat circa 20.000 woningen in de echte buitengebieden.

In ieder geval vallen onder deze definitie niet de woningen in de dorpen, de bedrijven en bedrijfsterreinen en de recreatieterreinen en objecten in het buitengebied. Terwijl de internetsnelheid ook daar ver achterblijft en de 30 Mb/s niet haalt. Deze aansluitingen die buiten de criteria van witte aansluitingen valt, zijn de zogenaamde “grijze” aansluitingen. Dat zijn er in het buitengebied van Fryslân zeker 3 keer zoveel als de witte aansluitingen. Deze grijze percelen mogen niet meedoen aan het glasvezelnetwerk dat met het provinciaal beleid gerealiseerd gaat worden voor de “witten” en blijven dus met hun internetprobleem zitten.

Het concept samenwerking Kabelnoord NV en DFMopGlas

Kabelnoord NV is een kleine “Ziggo” dat al sinds 35 jaar een eigen kabelnetwerk heeft voor tv, internet en bellen in vijf Friese gemeenten rondom Dokkum. Zij deed dat eerst via coax, maar zette afgelopen 3 jaar alle 22.000 abonnees al over op glasvezel. De eigenaren van Kabelnoord zijn de vijf Noord-Friese gemeenten zelf.

Kabelnoord gaat ook een aanbieding doen aan de provincie voor de verglazing van de witte gebieden van Fryslân. Als ervaren partij en bekende in het gebied maakt Kabelnoord een heel goede kans. En als Kabelnoord deze tender wint en gaat aanleggen, kunnen alle andere Friese gemeenten ook aandeelhouder worden van Kabelnoord. Daarmee blijft er zeggenschap vanuit de gemeenten over het reilen en zeilen van het bedrijf. Bijna als ware het een nutsvoorziening!

Kabelnoord vindt ook dat naast de “witten” ook “grijs” op glasvezel zou moeten kunnen. In het eigen werkgebied maakt ze dat onderscheid evenmin.

Juist daar hebben Kabelnoord en DFMopGlas elkaar gevonden: we leven in 1 samenleving, dan moet er ook een gelijklopende oplossing komen voor alle burgers en bedrijven. Als Kabelnoord de “witten” doet, richt DFMopGlas zich specifiek op de “grijze” aansluitingen die rondom en tussen alle deze “witten” liggen. Wie naar het echte buitengebied moet, komt immers altijd door een dorp! Zo graven Kabelnoord en DFMopGlas samen en tegelijk voor twee netwerken, waardoor zowel “wit” als “grijs” op glasvezel over kunnen.

Kabelnoord NV wordt eigenaar van het “witte” netwerk, DFMopGlas wordt in de vorm van een coöperatie eigenaar/exploitant van het grijze netwerk. Afgezien van de efficiency bij het graven van het netwerk, wordt Kabelnoord ook provider en verzorgt zij het beheer en onderhoud van beide netwerken. Alles bijeengenomen biedt dit de unieke gelegenheid dat alle bewoners van het buitengebied voor een zelfde tarief lid/abonnee kunnen worden.

Verschil blijft er ook: Wie lid wordt van coöperatie DFMopGlas verplicht zich tot afbetaling van zijn aandeel in de coöperatie, ook al zou ie liever na bepaalde tijd opzeggen. In een coöperatie kan een vertrekkend lid niet de andere leden opzadelen met de extra kosten. De “witten” in het Kabelnoord abonnement kunnen zonder kosten opzeggen. Kabelnoord draagt dan het financiële risico van het wegvallen van een bijdrage van deze aansluiting.

Hoe wordt DFMopGlas vormgegeven

DFMopGlas wordt een coöperatie van burgers die daarvan lid worden. Het is een coöperatie UA (uitgesloten aansprakelijkheid). Dat houdt in dat de leden geen verdergaande aansprakelijkheid hebben dan voor dat deel waarvoor ze als lid getekend hebben, te weten de betaling van de kostprijs van hun aansluiting.

DFMopGlas zal in de eerste fase zo’n 25.000 percelen kunnen aansluiten. Al deze leden hebben rechten tot inspraak. Dat zal verlopen via een ledenraad. Het management van de coöperatie, dat door de leden benoemd wordt, zal gecontroleerd worden door een Raad van Commissarissen.

Bij het aangaan van het lidmaatschap krijgen de leden daarover uiteraard alle concrete informatie.

De rol van de “Mienskip” en vertegenwoordigende organisaties

Wanneer Kabelnoord de partij wordt die het witte netwerk realiseert, dan zal dat gaan via zogenaamde bundeling van abonnees (=vraagbundeling). Friesland wordt opgedeeld in vijf gebieden en per deelgebied zal 60% van de witte aansluitingen een abonnement bij Kabelnoord moeten nemen om de aanleg financieel verantwoord te kunnen doen. Dat gaan we doen via een benadering waarbij de “mienskip” zelf een rol speelt om dit draagvlak bijeen te brengen. Datzelfde geldt voor de “grijze” aansluitingen. Ook dat netwerk kan op basis van een minimale deelname worden geëxploiteerd. En om dat sprake is van één samenleving, zal de combinatie DFMopGlas/Kabelnoord per gebied via één gezamenlijke vraagbundeling voor wit en grijs voor hetzelfde tarief aansluiting op glasvezel aanbieden. Zo kunnen we ook de onzekerheid van burgers voorkomen over de vraag of zij nu een “witte” of een “grijze” aansluiting zijn: er komt gewoon een oplossing !

Vraagbundeling. Wat is het en wat houdt het in, wat wordt verwacht?

Zoals u vaak hoort, is de aanleg van een zogenaamd FttH (Fiber to the home) erg kostbaar. De engineering, de graafkosten van geulen en de boring naar ieder huis zijn inderdaad kostbaar. Echter, indien voldoende mensen meteen meedoen kunnen de maandelijkse kosten beperkt blijven tot een vergelijkbare prijs per maand zoals men nu betaalt aan internet, tv en bellen.

Om te weten of er voldoende belangstelling er is, werken we via bundeling van de vraag. Een heel proces van informatieverstrekking aan de burger, waarbij de burgers zelf ook bijdragen in vergroting van het draagvlak. Door erover met elkaar te praten!

Het draaiboek voor dit proces komt bij DFMopGlas vandaan en deze organisatie begeleidt en faciliteert dit traject. Het begint met informatie aan belangenverenigingen, die zoeken mensen binnen de eigen leefomgeving die het belang van snel internet inzien (ambassadeurs). Zij worden van te voren bijgepraat. Er volgt daarna een algemene informatiebijeenkomst voor de burgers via een huis aan huis bezorgde brief. Na de infoavond melden vele mensen zich al aan en de taak van de ambassadeurs is vooral signalerend: hoe is de belangstelling en als die belangstelling achter blijft: wat zou de reden kunnen zijn. Samen gaan we dan na of er aanvullende info wenselijk is.

Wanneer in een gebied 60% van de mensen meedoet, kan de aanleg van het netwerk doorgaan.

Dit vraagbundelingsproces neemt ongeveer 4 weken in beslag.

Wat kost het?

De abonnementsprijzen van Kabelnoord zijn uitgangspunt: die prijzen zijn hetzelfde als voor het huidige Kabelnoordgebied. Een basisabonnement (tv/internet/bellen) kost € 46,50/mnd. Het nieuwe uit te rollen netwerk vraagt een hoge investering waarvoor miljoenen geleend moeten worden (ook het bedrag van de provincie is een lening). Dat geld moet dus terugbetaald worden. Op de maandelijkse abonnementskosten komt daarom een bijdrage per maand, de zogenaamde buitengebiedtoeslag. Deze mag van de provincie maximaal € 15,- per maand bedragen. Deze bijdrage betaalt u niet oneindig lang. Wanneer de lening voor het netwerk (grotendeels) is afbetaald, dan kan deze toeslag er af.

Het coöperatieve “grijze” netwerk kent min of meer dezelfde tariefsopbouw. De leden betalen dezelfde abonnementskosten voor tv/internet/bellen en ook een afbetalingsbijdrage voor de lening die afgesloten wordt voor de aanlegkosten. Deze bijdrage die gesteld is op maximaal € 15,- en is feitelijk de lidmaatschapsbijdrage aan de coöperatie. Op voorhand zal de kostprijs van het netwerk worden vastgesteld en worden verdeeld over het aantal deelnemers. Via deze € 15,- betalen zij het netwerk af. Hoe meer mensen mee doen, hoe korter de aflossingstermijn.

Afbetaling ineens van de kostprijs van de aansluiting is ook mogelijk, zowel bij Kabelnoord en DFMopGlas.

Wanneer in de toekomst het aantal deelnemers hoger zal zijn, wordt het te betalen bedrag lager of de termijn van afbetalen korter. Bij een te laag aantal deelnemers vindt geen aanleg plaats en is er geen investering nodig. Leden verplichten zich bij deelname hun aandeel volledig af te betalen. Dat aandeel wordt nooit hoger dan de kostprijs per aansluiting die bij aanvang bekend is.

Wanneer komt het dan?

De provincie heeft sinds 3 mei jl de tender procedure voor het “witte” netwerk opgestart. De gunning aan de aanbiedende marktpartijen vindt 3 oktober as. plaats. Vanaf het moment van gunning dient de partij die het wit gaat aanleggen, binnen 6 maanden te beginnen met graven. En binnen 3 jaar moet het gehele witte netwerk in Fryslân afgerond zijn.

Vanuit het concept DFMopGlas/Kabelnoord moet dus ook het netwerk voor grijs binnen dezelfde periode aangelegd worden.

Als ik eerst niet mee doe, maar daar later spijt van krijg, kan ik dan later nog meedoen?

Het witte netwerk wordt in zijn volle omvang neergelegd. Percelen waar bewoners niet mee willen doen, worden niet aangesloten. De vezel wordt op een rol in de straat gelegd. Een latere aansluiting is mogelijk, maar daarvoor moeten forse extra kosten gemaakt worden: de aannemer en de technische dienst moeten apart terugkomen en ook de administratieve afhandeling vragen extra inzet. De kosten daarvan draagt een bewoner dan helemaal zelf.

Het grijze netwerk wordt gefaseerd aangelegd: circa 25.000 van de dorpen en de randen rondom de “witten”. Alleen in een straat waar veel deelname is, kan een enkele niet deelnemend perceel “op rol” in de straat worden gelegd. Voor latere deelname geldt ook dat de extra kosten moeten worden betaald.

Wanneer een straat te weinig deelname kent, dan komt deze in de tweede fase aan de orde. Dat geldt ook voor straten die te diep in een dorpsstructuur liggen. Wanneer de coöperatie meteen te fijn vertakt zou gaan aanleggen, komt de maximaal toegestane aanlegperiode voor de “witten” in gevaar. Na de eerste 25.000 aansluitingen tegelijk met wit beoogt de coöperatie een tweede ronde voor nog eens 25.000 aansluitingen dieper de kernen in. Wanneer dat zal zijn, is nu nog niet te zeggen. Deze aanpak is reëel, omdat de internet problematiek in de dorpskernen waar het bij zo’n verdiepingsslag dan nog om gaat, veel minder groot is. De huidige marktpartijen zorgen daar vaak wel voor een oplossing.

En wat nu als Kabelnoord niet de partij wordt die het netwerk voor wit gaat aanleggen?

Dat zou natuurlijk heel jammer zijn... De combi Kabelnoord/DFMopGlas is gebaseerd op een visie die staat voor een gezonde exploitatie van het netwerk, maar die tegelijkertijd niet streeft naar winstmaximalisatie voor zichzelf. Ook de geldstroom verdwijnt niet uit de regio: de Friese gemeenten (als aandeelhouder Kabelnoord) en de leden van de coöperatie houden invloed op het netwerk en de geldstromen die daarin omgaan.

Dat wordt alleemaal anders als een andere marktpartij het witte netwerk gaat aanleggen. Of het aandeel “grijs” dan nog mee kan doen, en onder welke condities dat dan nog kan, zullen we dan met deze marktpartij en de bij DFMopGlas bekend staande belangstellenden moeten overleggen. Daarom is het zo belangrijk dat DFMopGlas deze belangstellenden kunnen blijven bereiken. Dus: registreer op www.dfmopglas.nl !